

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15024938	CEIP de Esteiro	Ferrol	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Combinada: Comunicación e representación da realidade / Crecemento en harmonía / Descubrimento e exploración da contorna	6º Inf.	8 / 8 / 8	280 / 280 / 280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	30
4.2. Materiais e recursos didácticos	40
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	42
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	43
6. Medidas de atención á diversidade	43
7.1. Concreción dos elementos transversais	44
7.2. Actividades complementarias	45
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	46
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	46
9. Outros apartados	46

1. Introducción

Tal e como se recolle no Decreto 150/2022, do 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da Educación Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, as ensinanzas desta etapa educativa organízanse en áreas correspondentes a ámbitos propios da experiencia e do desenvolvemento infantil.

As áreas da Educación Infantil son as seguintes:

-a) Comunicación e Representación da Realidade.

-b) Crecemento en Harmonía.

-c) Descubrimento e Exploración da Contorna.

A área de Comunicación e Representación da Realidade pretende promover nas nenas e nos nenos as capacidades que lles permiten comunicarse e interpretar a realidade a través de diferentes linguaxes e formas de expresión como medio para construír a súa identidade, representar a realidade e relacionarse coas demais persoas. Os obxectivos ao redor dos que se organizan as aprendizaxes desta área están orientados cara a tres aspectos fundamentais da comunicación: a expresión, a comprensión e a interacción.

Aínda que pode contribuír nas demais áreas, quizais a área máis importante para Lingua Estranxeira é a da comunicación e representación. Esta área de coñecemento e experiencia pretende tamén mellorar as relacións entre o neno e o medio. As distintas formas de comunicación e representación serven de nexos entre o mundo exterior e interior ao ser instrumentos que fan posible a representación da realidade, a expresión de pensamentos, sentimentos e vivencias e as interaccións cos demais.

No uso de distintas linguaxes, nenas e nenos irán descubrindo a mellor adaptación de cada un deles á representación das distintas realidades ou dimensións dunha mesma realidade. Desta maneira facilitarase que acomoden os códigos propios de cada linguaxe as súas intencións comunicativas, acercándose a un uso cada vez máis propio e creativo de devanditas linguaxes.

Tamén a linguaxe musical é un medio que permite a comunicación cos demais, xa que posibilita o desenvolvemento de aspectos como a escoita atenta e activa e facilita, en gran maneira, a adquisición da linguaxe oral, a súa estruturación, ton, ritmo e entoación; a sensibilidade; a improvisación e o gozo a través da voz, do propio corpo ou dos xogos motores e sonoros. Da mesma maneira, tamén se aproximarán ao coñecemento de distintas manifestacións musicais en ambas linguas cooficiais, o que despertará progresivamente a súa conciencia cultural e favorecerá o seu desenvolvemento artístico.

Por outra banda, a área de Crecemento en Harmonía atende ao desenvolvemento psicomotor, á adquisición paulatina do control de si mesmo e ao proceso gradual de construción da propia identidade, froito do descubrimento das súas posibilidades motrices e das interaccións consigo mesmo, coa contorna e cos demais. Tamén céntrase nas dimensións persoal e social da nena e do neno, entendidas como inseparables e complementarias, que se desenvolven e regulan de maneira progresiva, conxunta e harmónica, aínda que só adquire sentido desde a complementariedade coas outras dúas, xa que se produce nunha contorna física e natural determinada e precisa da utilización de distintas linguaxes e representacións da realidade.

O principal obxectivo da Educación Física nesta etapa educativa é que coñezan o seu propio corpo e o dos demais, as súas posibilidades de acción e movemento, así como aprender a respetar as diferenzas e que se comuniquen con diferentes formas de expresión: oral, corporal, xestual... A Educación Física pretende colaborar na formación integral da persoa cunha metodoloxía baseada na experimentación e no xogo.

Polo que respecta á área de Descubrimento e Exploración da Contorna, fai referencia ao descubrimento, exploración e comprensión daquilo que configura a realidade das nenas e dos nenos, considerando as súas múltiples relacións e interdependencias, coa finalidade de construír un coñecemento sobre o medio físico, natural e social cada vez máis axustado. O medio é un todo integrado, onde os elementos naturais e culturais se relacionan e se inflúen mutuamente. É moi importante que os nenos e nenas desenvolvan actitudes de respecto e valoración sobre a necesidade de coidar e protexer a súa contorna.

Nesta programación didáctica levarase a cabo un traballo por PROXECTOS. Estes proxectos permítenos partir das ideas e intereses do alumnado, formular hipóteses, manexar diversas fontes de información... construíndo así o seu propio aprendizaxe.

Respectarase o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

Proponse levar a cabo tres proxectos para o curso escolar, un por trimestre.

Respecto á contextualización da programación, cabe dicir que o noso centro é un colexio público de Educación Infantil e Primaria que se atopa ubicado nun barrio histórico da cidade de Ferrol, o barrio de Esteiro, do que o colexio adopta o seu nome. A súa situación xeográfica -entre o centro da cidade e o barrio de Caranza-, a proximidade de empresas que acollen a un número importante de traballadores/as -Navantia, Escola da Armada...-, o recente incremento de vivenda nova -Avda. de Esteiro- e que a nosa zona de influencia abarque parte do barrio de Recimil;

fai, por unha banda, que o alumnado que chega ás nosas aulas de EI sexa moi diverso e, pola outra, que o incremento da matrícula sexa constante nos últimos anos, excepto a partires da pandemia, onde houbo un descenso no ingreso de alumnado de 4º de EI neste centro, así como resto dos centros da comarca.

Na aula de 6º de EI, están escolarizados 11 nenos e 8 nenas, dos que 3 son de procedencia estranxeira e 2 de etnia xitana.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1				1		1
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1		1	1	1		1
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubriendo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1	1	1	1	1	1		1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1			1	1
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1	1		1	1	1		1
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	1
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1		1	1		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos	1	1			1	1		1
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.			1				1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1			1
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.			1	1	1	1		1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.		1			1	1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	PROXECTO CAEN AS FOLLAS	No proxecto traballaremos a observación da contorna e os cambios que ocorren nesta estación do ano a través da experimentación e das distintas formas de expresión (corporal, oral, musical, escrita, ...)	280	X		
2	PROXECTO OS XOGOS OLÍMPICOS	Traballaremos o coñecemento dos deportes, co gallo da celebración das Olimpíadas 2024. Terase en conta	280		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	PROXECTO OS XOGOS OLÍMPICOS	a importancia do deporte e a súa incidencia na saúde e benestar. Tamén se traballarán os valores asociados ao deporte: igualdade, solidariedade, respecto, igualdade, ...	280		X	
3	PROXECTO FORMAS DE VIDA DOS NOSOS ANTEPASADOS	Saída a unha Granxa-escola: Aldea Traballaremos algunha das similitudes e diferenzas entre formas de vida dos avós/bisavós e os nenos e nenas de cinco anos. Ademais teremos en conta contidos actudiniais como a empatía e respecto polos seres vivos e a natureza e o interese e respecto polo coidado pola sustentabilidade e conservación da súa contorna.	280			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO CAEN AS FOLLAS	280

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Asocia as cantidades coas grafías.	PE
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Diferenza entre ser vivo e obxecto inerte.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Realiza as primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.	
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Adquire maior precisión na representación da figura humana.	TI
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	É capaz de aceptar as súas limitacións.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	É quen de falar e expresar os seus sentimentos.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Recoñece algunha particularidade lingüística da contorna próxima.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Manifesta sentimentos de seguridade persoal nas situacións da vida cotiá.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iníciase na resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Establece a relación entre a causa e o efecto dalgún fenómeno natural: incendio, inundación,...	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	É coñecedor e evita situacións de perigo.	
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Emprega a linguaxe para solicitar axuda e satisfacer as súas necesidades e desexos.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Establece relacións sociais cos grupos sociais.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Escoita e respecta as aportacións sobre as normas sociais.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Fai unha aportación persoal sobre unha manifestación artística.	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas positivas sobre as producións dos demais.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa a súas opinións polas diferentes producións artísticas.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Móvese libremente polo espazo de xeito ordenado.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	É creativo nas súas producións.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento.

Contidos

- Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica.
- Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos.
- Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.
- Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias.
- Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático.
- Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles.
- Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.
- Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- O barrio e o concello: servizos, características e funcións.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO OS XOGOS OLÍMPICOS	280

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Emprega o vocabulario topolóxico básico.	PE
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Amosa interese por iniciarse na interpretación da mensaxe escrita.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Disfruta no recoñecemento de sensacións.	
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Avanza na adquisición da linguaxe.	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Mostra interese nas distintas linguas da aula.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Disfruta coa expresión dos sentimentos e emocións propias.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Adapta o seu comportamento a diferentes situacións.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Disfruta na participación das dinámicas da aula.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Iníciase no uso responsable de elementos naturais.	TI
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	Experimenta coas diferentes linguaxes.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Avanza no seu dominio da autonomía persoal.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Relaciónase en actividades ou xogos con outras persoas evitando todo tipo de discriminación.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Respecta distintas formas de familia.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Goza coa súa participación nas festas e costumes do seu entorno.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Pode resolver pequenos conflitos que xurden na súa vida diaria.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Diferencia os distintos tipos de textos.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Iníciase na expresión dramática e musical.	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Utiliza diferentes linguaxes para manifestar as súas inquiredanzas.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Tolera e respecta as expresións e a súa xestualidade das súas compañeiras e compañeiros.	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa interese pola produción de información en diferentes soportes.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Exploración das propiedades do sistema de escritura: hipóteses cuantitativas e cualitativas. Aproximación ao código escrito desde as escrituras indeterminadas. - Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos. - Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais. - Respecto cara ás producións alleas. - Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO FORMAS DE VIDA DOS NOSOS ANTEPASADOS	280

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa curiosidade pola interpretación de obras artísticas.	PE
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Identifica situacións cotiás nas que é necesario medir ou cuantificar.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	Explora as posibilidades das diferentes linguaxes.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Goza coa produción de obras plásticas.	
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Avanza na coordinación e control motriz.	TI
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utiliza as rutinas escolares e da vida cotiá como ordenación do tempo.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Produce mensaxes nas dúas linguas oficiais.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa no xogo de xeito pracenteiro.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Respecta outras linguas, etnias e culturas presentes na súa contorna.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Iníciase nas habilidades básicas pensamento computacional.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Avanza no control progresivo do uso de obxectos, útiles e ferramentas de uso cotiá.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Comunícase cos seus compañeiro avanzando na adquisición de novo vocabulario.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Respecta aspectos do patrimonio cultural presentes no medio físico.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relaciónase de maneira tolerante coas persoas coas que interacciona.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Amosa interese por coñecer aspectos identificativos da nosa cultura.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	É respetuoso coas tradicións e costumes.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Disfruta na participación de diversas actividades relacionadas coa literatura infantil.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Goza coa interpretación musical.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Iníciase na interpretación corporal.	
CA9.4 - Coñecer e aplicar as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas: tempos de utilización, contextos e momentos de uso, tipo de aplicacións, contidos axeitados.	Respecta as normas no uso das ferramentas tecnolóxicas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Comunicación interpersonal: empatía e asertividade. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega. - Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas. - Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna. - Memorización e recitado de textos literarios. - O código musical: o son, o silencio e as súas calidades. - Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras. - Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.

Contidos

- Planificación da acción en producións plásticas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO CAEN AS FOLLAS	280

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e graffas nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Asocia as cantidades coas graffas.	PE
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Diferenza entre ser vivo e obxecto inerte.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Realiza as primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.	
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Adquire maior precisión na representación da figura humana.	TI
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	É capaz de aceptar as suas limitacións.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	É quen de falar e expresar os seus sentimentos.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Recoñece algunha particularidade lingüística da contorna próxima.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Manifesta sentimentos de seguridade persoal nas situacións da vida cotiá.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iníciase na resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Establece a relación entre a causa e o efecto dalgún fenómeno natural: incendio, inundación,...	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	É coñecedor e evita situacións de perigo.	
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Emprega a linguaxe para solicitar axuda e satisfacer as súas necesidades e desexos.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Establece relacións sociais cos grupos sociais.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Escoita e respecta as aportacións sobre as normas sociais.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Fai unha aportación persoal sobre unha manifestación artística.	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas positivas sobre as producións dos demais.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa a súas opinións polas diferentes producións artísticas.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Móvese libremente polo espazo de xeito ordenado.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	É creativo nas súas producións.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e graffía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións. - Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - Utilización de sons para a interpretación e a creación musical. - Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas. - Uso do baile e da danza como medios de expresión. - Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO OS XOGOS OLÍMPICOS	280

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Emprega o vocabulario topolóxico básico.	PE
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Amosa interese por iniciarse na interpretación da mensaxe escrita.	
CA1.3 - Recoñecer as percepcións sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Disfruta no recoñecemento de sensacións.	TI
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Avanza na adquisición da linguaxe.	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Mostra interese nas distintas linguas da aula.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Disfruta coa expresión dos sentimentos e emocións propias.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Adapta o seu comportamento a diferentes situacións.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Disfruta na participación das dinámicas da aula.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Iníciase no uso responsable de elementos naturais.	
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	Experimenta coas diferentes linguaxes.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Avanza no seu dominio da autonomía persoal.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Relaciónase en actividades ou xogos con outras persoas evitando todo tipo de discriminación.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Respecta distintas formas de familia.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Goza coa súa participación nas festas e costumes do seu entorno.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Pode resolver pequenos conflitos que xurden na súa vida diaria.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Diferencia os distintos tipos de textos.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Iníciase na expresión dramática e musical.	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Utiliza diferentes linguaxes para manifestar as súas inquietudes.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Tolera e respecta as expresións e a súa xestualidade das súas compañeiras e compañeiros.	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa interese pola produción de información en diferentes soportes.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia.
- Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá.
- Identificación das nocións topográficas básicas no plano.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información.
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica.
- Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais.
- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Exploración das propiedades do sistema de escritura: hipóteses cuantitativas e cualitativas. Aproximación ao código escrito desde as escrituras indeterminadas.
- Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO FORMAS DE VIDA DOS NOSOS ANTEPASADOS	280

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
-------------------------	------------------------	----

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa curiosidade pola interpretación de obras artísticas.	PE
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Identifica situacións cotiás nas que é necesario medir ou cuantificar.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	Explora as posibilidades das diferentes linguaxes.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Goza coa produción de obras plásticas.	
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Avanza na coordinación e control motriz.	TI
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utiliza as rutinas escolares e da vida cotiá como ordenación do tempo.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Produce mensaxes nas dúas linguas oficiais.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa no xogo de xeito pracenteiro.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Respecta outras linguas, etnias e culturas presentes na súa contorna.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Iníciase nas habilidades básicas pensamento computacional.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Avanza no control progresivo do uso de obxectos, útiles e ferramentas de uso cotiá.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Comunícase cos seus compañeiro avanzando na adquisición de novo vocabulario.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Respecta aspectos do patrimonio cultural presentes no medio físico.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relaciónase de maneira tolerante coas persoas coas que interacciona.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Amosa interese por coñecer aspectos identificativos da nosa cultura.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	É respetuoso coas tradicións e costumes.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Disfruta na participación de diversas actividades relacionadas coa literatura infantil.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Goza coa interpretación musical.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Iníciase na interpretación corporal.	
CA9.4 - Coñecer e aplicar as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas: tempos de utilización, contextos e momentos de uso, tipo de aplicacións, contidos axeitados.	Respecta as normas no uso das ferramentas tecnolóxicas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Comunicación interpersonal: empatía e asertividade. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.

Contidos

- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Creación de textos ou enunciados orais formais e informais.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.
- Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.
- Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas.
- Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Memorización e recitado de textos literarios.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Planificación da acción en producións plásticas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO CAEN AS FOLLAS	280

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e graffas nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Asocia as cantidades coas graffas.	PE
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Diferenza entre ser vivo e obxecto inerte.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Realiza as primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.	
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Adquire maior precisión na representación da figura humana.	TI
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	É capaz de aceptar as suas limitacións.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	É quen de falar e expresar os seus sentimentos.	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Recoñece algunha particularidade lingüística da contorna próxima.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Manifesta sentimentos de seguridade persoal nas situacións da vida cotiá.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Iníciase na resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Establece a relación entre a causa e o efecto dalgún fenómeno natural: incendio, inundación,...	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	É coñecedor e evita situacións de perigo.	
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Emprega a linguaxe para solicitar axuda e satisfacer as súas necesidades e desexos.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Establece relacións sociais cos grupos sociais.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Escoita e respecta as aportacións sobre as normas sociais.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Fai unha aportación persoal sobre unha manifestación artística.	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas positivas sobre as producións dos demais.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa a súas opinións polas diferentes producións artísticas.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Móvese libremente polo espazo de xeito ordenado.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	É creativo nas súas producións.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e graffía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións. - Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - Utilización de sons para a interpretación e a creación musical. - Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas. - Uso do baile e da danza como medios de expresión. - Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO OS XOGOS OLÍMPICOS	280

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Emprega o vocabulario topolóxico básico.	PE
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Amosa interese por iniciarse na interpretación da mensaxe escrita.	
CA1.3 - Recoñecer as percepcións sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Disfruta no recoñecemento de sensacións.	TI
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Avanza na adquisición da linguaxe.	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Mostra interese nas distintas linguas da aula.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Disfruta coa expresión dos sentimentos e emocións propias.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Adapta o seu comportamento a diferentes situacións.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Disfruta na participación das dinámicas da aula.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Iníciase no uso responsable de elementos naturais.	
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	Experimenta coas diferentes linguaxes.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Avanza no seu dominio da autonomía persoal.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Relaciónase en actividades ou xogos con outras persoas evitando todo tipo de discriminación.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Respecta distintas formas de familia.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Goza coa súa participación nas festas e costumes do seu entorno.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Pode resolver pequenos conflitos que xurden na súa vida diaria.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	Diferencia os distintos tipos de textos.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Iníciase na expresión dramática e musical.	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Utiliza diferentes linguaxes para manifestar as súas inquietudes.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Tolera e respecta as expresións e a súa xestualidade das súas compañeiras e compañeiros.	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa interese pola produción de información en diferentes soportes.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia.
- Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá.
- Identificación das nocións topográficas básicas no plano.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información.
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica.
- Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais.
- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Exploración das propiedades do sistema de escritura: hipóteses cuantitativas e cualitativas. Aproximación ao código escrito desde as escrituras indeterminadas.
- Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO FORMAS DE VIDA DOS NOSOS ANTEPASADOS	280

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
-------------------------	------------------------	----

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa curiosidade pola interpretación de obras artísticas.	PE
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Identifica situacións cotiás nas que é necesario medir ou cuantificar.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	Explora as posibilidades das diferentes linguaxes.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Goza coa produción de obras plásticas.	
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Avanza na coordinación e control motriz.	TI
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Utiliza as rutinas escolares e da vida cotiá como ordenación do tempo.	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Produce mensaxes nas dúas linguas oficiais.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa no xogo de xeito pracenteiro.	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Respecta outras linguas, etnias e culturas presentes na súa contorna.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Iníciase nas habilidades básicas pensamento computacional.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Iníciase no coñecemento da lingua estranxeira, empregando o vocabulario básico relacionado coas rutinas da aula.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Avanza no control progresivo do uso de obxectos, útiles e ferramentas de uso cotiá.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Comunícase cos seus compañeiro avanzando na adquisición de novo vocabulario.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Respecta aspectos do patrimonio cultural presentes no medio físico.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relaciónase de maneira tolerante coas persoas coas que interacciona.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Amosa interese por coñecer aspectos identificativos da nosa cultura.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	É respetuoso coas tradicións e costumes.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Disfruta na participación de diversas actividades relacionadas coa literatura infantil.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Goza coa interpretación musical.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Iníciase na interpretación corporal.	
CA9.4 - Coñecer e aplicar as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas: tempos de utilización, contextos e momentos de uso, tipo de aplicacións, contidos axeitados.	Respecta as normas no uso das ferramentas tecnolóxicas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Comunicación interpersonal: empatía e asertividade. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.

Contidos

- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Creación de textos ou enunciados orais formais e informais.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.
- Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.
- Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas.
- Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Memorización e recitado de textos literarios.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Planificación da acción en producións plásticas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

PRINCIPIOS E CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS:

Tendo en conta os obxectivos que se pretenden conseguir con esta planificación da labor docente e o momento evolutivo no que se atopa o alumnado de 6º de Educación Infantil (período sincrético e egocéntrico), a metodoloxía pola que se rexe a acción educativa está baseada nos seguintes principios:

- Globalización: entendido como un xeito de organización que permite abordar a realidade en toda a súa complexidade; é dicir, os contidos deben ser traballados partindo de situacións problemáticas e a solución requira a converxencia dos coñecementos das distintas áreas. Esta globalización, referida a como se ensina e non ao que se ensina, é a que posibilita a adquisición de aprendizaxes significativas. Este principio é un dos piares básicos sobre os que se asenta o traballo por Proxectos.
- Aprendizaxe significativa: entendido como aquel que fai posible atribuír significado as novas aprendizaxes a partires do que xa se coñece, que asegura que os coñecementos

adquiridos dentro e fora da aula poden ser utilizados noutras circunstancias e no momento en que se precise; capacitando ao alumnado para comprender a realidade, valorala e intervir sobre ela. O primeiro paso para conseguila, é descubrir os coñecementos previos do noso alumnado, para partir deles á hora de abordar novas aprendizaxes; o segundo será conectar estas novas aprendizaxes coas necesidades, experiencias e vida real dos nenos/as para conseguir unha motivación interna, ademais da externa.

- Actividade: entendido coma un conxunto de estratexias que permiten e estimulan aos nenos/as a participar como suxeitos da súa propia aprendizaxe. Crearase situacións nas que o alumnado teña que observar, facer propostas, tomar decisións, formular hipóteses, analizar, sacar conclusións, facer xuízos críticos.

- Afectividade: o neno e a nena, cando chegan á escola necesita sentirse querido/a para sentirse segura/o, esta seguridade contribúe de xeito moi positivo á formación dunha autoimaxe axustada e positiva de si mesmo. Para elo, trataremos de que a incorporación á aula sexa o menos traumática posible realizando unha planificación do período

de adaptación, que recoñezan na mestra a un adulto cercano, comprensivo, que lles axuda e os protexe cando é necesario e no que poden confiar.

- Individualización e socialización: cada neno/a é un ser único e diferente, ten un modo particular de sentir e actuar; por iso a nosa planificación ten que estar supeditada ao tipo de alumnado ao que vai dirixida, así coma aos diferentes ritmos de maduración e estilos de aprendizaxe. Isto non entra en contradición co proceso de socialización, a pesares do egocentrismo destas idades, o noso alumnado é sociable, coopera co adulto, vaise adaptando progresivamente ás normas e amosa un crecente desexo de xogar cos iguais. Por esta razón, nas nosas aulas, fomentárase un clima participativo a través de asembleas diarias, preguntas abertas, xogo e traballo en recantos (imprescindible nestas idades, tanto pola cantidade de coñecementos sobre o medio físico que lles proporciona, como polo papel primordial que desempeña no proceso de socialización).

Estes principios metodolóxicos teñen a súa concreción nas rutinas como situacións de aprendizaxe, no traballo por proxectos, na planificación de secuencias didácticas, na programación de unidades didácticas, na organización do espazo en recantos e na organización do tempo.

AS RUTINAS COMO SITUACIÓNS DE APRENDIZAXE:

En base a algúns dos principios metodolóxicos aos que nos acabamos de referir (globalización, aprendizaxe significativa, actividade e socialización), concíbese as rutinas diarias como un instrumento de aprendizaxe co que trataremos de que o alumnado, cada día, explore unha nova parcela e deste xeito avance e afonde nos seus coñecementos; o que propiciará, por unha banda, interpretacións cada vez máis axustadas da realidade na que vive e, pola outra, o desenvolvemento de competencias clave.

Dado que as rutinas son actividades que se realizan a diario, cando pasa un certo tempo, é fácil que a meirande parte do grupo se enfrente a elas dun xeito mecánico; a partires deste momento non se poden considerar situacións de aprendizaxe. Para que isto non ocorra, aproveitaremos estes momentos para plantexar preguntas ao alumnado

que o leven a reflexionar, relacionar, deducir; intentaremos que a maior parte do tempo e esforzo que lles dedicamos se concentren en construír novas aprendizaxes acerca do sistema alfabético, de numeración, organización do tempo,... Como norma xeral, diariamente e en 6º de infantil realizaranse as seguintes RUTINAS DIARIAS:

- Elección de encargado/a na lista do alumnado
- Pasar lista e rexistro de asistencia.
- Localización no calendario do día en que nos atopamos.
- Lectura e colocación da data no panel.
- Observación e rexistro do tempo atmosférico diario e mensual.
- Elección de recantos.
- Reparto de materiais.

Para o desenvolvemento destas rutinas, cada aula contará con diferentes paneis, fotos, nomes, números e outros materiais plastificados que permitan ao alumnado rexistrar os resultados das súas observacións e reflexións de xeito autónomo. A mestra actuará como mediadora, plantexando preguntas que inviten á reflexión e fomentando a colaboración do resto do grupo co encargado/a, propiciando así a aprendizaxe cooperativa.

TRABALLO POR PROXECTOS:

O traballo por proxectos permíte:

- Partir das ideas e intereses do alumnado, confrontalas entre si e contrastalas con outras informacións para que se fagan conscientes de cales eran axustadas e cales deben ser modificadas.
- Manexar diversas e variadas fontes de información xa que esta non está predeterminada de antemán.
- Desenvolver estratexias de búsqueda e tratamento da información que lles axuden a pensar por si mesmos.
- Relacionar diferentes contidos en torno a problemas ou hipóteses que facilitan ao alumnado a construción dos seus coñecementos.
- Transformar a información procedente dos diferentes saberes disciplinares en coñecemento propio.
- Respectar as características do grupo favorecendo a aprendizaxe entre iguais e dende a diversidade.
- Que o alumnado se faga consciente do seu proceso de aprendizaxe, a medida que se van desenvolvendo as diferentes fases e actividades que hai que desenvolver para levar a cabo o proxecto.
- Elaboración de produtos finais nos que se recolla a síntese das aprendizaxes levadas a cabo.
- Que o ensinante actúe como condutor do proceso de aprendizaxe e non como transmisor de coñecemento.

Fases de desenvolvemento:

- Comunicación de ideas previas ou aval. Inicial: que sabemos? que queremos saber?.
- Planificación do desenvolvemento mediante a elaboración do guión.
- Búsqueda de fontes de información e tratamento da mesma.
- Organización do traballo: programación, pautas de colaboración.

- Desenvolvemento, realización e avaliación do proxecto.
  - Síntese do proxecto ou produto final.
  - Obxectivos xerais do traballo por proxectos:
    - Progresar cara a obxectividade: dar razóns ou saber argumentar para a elección dun proxecto.
    - Respectar e valorar as opinións, puntos de vista, interpretacións dos iguais.
    - Desenvolver a capacidade de plantexar preguntas.
    - Aprender a moverse na biblioteca escolar e utilizala con frecuencia dende os primeiros anos.
    - Manexar as distintas fontes de información que nos ofrece a sociedade en que vivimos.
    - Identificar ás persoas e o mundo que nos rodean como unha fonte de información a ter moi en conta.
    - Sentirse membro dun grupo, aceptando e asumindo as responsabilidades asignadas.
    - Aprender a diferenciar entre niveis de coñecemento: o da fantasía e o da realidade.
    - Coñecer e practicar formas de sistematización da información, distinguindo o importante do anecdótico.
    - Traballar un tema en profundidade, valorando as aportacións de tódolos membros do grupo.
    - Aprender a resolver preguntas ou problemas plantexados a partires da información manexada.
    - Iniciarse no coñecementos do vocabulario culto/científico a partir da construción de definicións de obxectos e feitos, tendo en conta os seus atributos e funcións.
  - Contidos xerais do traballo por proxectos:
    - Diálogo entre os membros do grupo.
    - Búsqueda de argumentos válidos cós que sustentar as propostas ou respostas que se dan.
    - Anticipación das estratexias a seguir para o desenvolvemento do proxecto.
    - Organización e distribución de tarefas entre os membros do grupo.
    - Asunción da observación, descrición e análise como procedementos básicos do traballo de aula.
    - Realización de clasificacións e ordenacións con diversos criterios.
    - Utilización e manipulación de obxectos de xeito convencional e orixinal.
    - Xeneralización dalgún dos conceptos traballados.
    - Interese por acadar unha actitude dialogante: levantar a man, escoitar ao que fala, centrarse no diálogo.
    - Defensa dos propios dereitos e opinións e respecto polos dos demais.
    - Toma de conciencia das diferentes formas de aprender a realidade (do que vemos, dos demais, da información que chega...)
    - Valorar a importancia do traballo en equipo (entre todos xorden máis ideas).
    - Interese por aceptar pequenas responsabilidades e asumilas.
    - Gusto e curiosidade pola exploración de obxectos.
    - Concienciación de que ninguén o sabe todo, dubidar é bo, dos erros tamén se aprende e rectificar é de sabios.
- Tanto os obxectivos coma os contidos aos que nos acabamos de referir son xerais e

comúns para todos os proxectos; na planificación de cada proxecto concretaranse de xeito máis específico, en relación coa temática do proxecto, os obxectivos e contidos que se abordarán con respecto a cada unha das áreas.

Tamén os proxectos poden xurdir na aula dun suceso ocorrido na contorna, no mundo en xeral, nunha familia ou na propia aula.

-Lectura, escritura e aproximación á literatura:

Este proceso de aprendizaxe abordámolo dende un enfoque constructivista baseado nas investigacións, estudos e traballos de Emilia Ferreiro e Ana Teberosky, sobre da psicoxénese da escritura; a nosa intervención como mestras irá dirixida a plantexar actividades abertas, que propicien no noso alumnado o paso dunhas etapas a outras máis

evolucionadas. Concibimos a lectura como a capacidade para interpretar textos e a escritura como a capacidade de producir textos, isto implica que se debe de aprender a ler lendo e a escribi rescribindo. . En aplicación do paradigma aprender facendo, ofreceremos ao alumnado de 6º de Educación Infantil a posibilidade de achegarse a calquera tipo de texto de uso cotiá antes de que sexa capaz de ler e escribir de xeito convencional: poden explicitar as ideas previas que teñen antes de chegar á escola, formular hipóteses sobre o que está escrito, a funcionalidade, analizar un texto dende a súa perspectiva infantil e incluso producir textos sinxelos en función das súas capacidades

e da etapa na que se atopen.

Esta distribución será flexible, o que significa que en calquera dos niveis aproveitaranse as oportunidades que a vida diaria nos brinde para traballar calquera texto enumerativo, literario, informativo, expositivo ou prescriptivo.

FILOSOFÍA PARA NENOS/AS "XOGAR A PENSAR":

Ten as súas raíces no proxecto educativo ¿JUGAR A PENSAR¿ creado por Irene de Puig e Angélica Sátiro, especificamente para a etapa de E. Infantil, tomando como referente o currículo educativo ¿Philosophy for children¿ do filósofo Matew Lipman. Esta proposta ten como obxectivo traballar e reforzar as distintas habilidades de pensamento na escola (observar, adiviñar, formular hipótesis, averiguar, comparar, imaxinar¿) a través de actividades con contos, xogos e arte, empregando como ferramenta básica a FALA, o diálogo entre os nenos e nenas, no que o mestre/a actúa como conductor e estimulador do pensamento, xa que nun 1º momento é o que formula as preguntas clave.

Estas preguntas deberán ser o suficientemente abertas para que, por unha banda, movan á reflexión e, pola outra, sirvan de modelo para que os nenos vaian ¿aprendendo pouco a pouco a formular preguntas coherentes e interesantes para os demais¿ o que, sen dúbida, contribuirá a enriquecer as sesións.

Cando falamos de filosofía para nenos non nos estamos referindo a formar pequenos filósofos (ensinar sobre o pensar) senon a plantexarlles preguntas e actividades que contribúan a que sexan mellores persoas e mellores cidadanos:

.Pensar e falar razoablemente.

.Argumentar as súas afirmacións.

.Considerar distintas perspectivas

.Convertirse en seres máis reflexivos e atentos ó discurso dos demais.

Todo esto axudaralles a enfrentarse aos problemas da vida cotiá e a atoparlles solucións de xeito autónomo. Coas actividades plantexadas pretendemos traballar o pensamento en relación coa linguaxe e có mundo, de xeito que exerciten as distintas habilidades para construír a súa propia identidade.

O programa consta dun LIBRO DE RECURSOS para o profesor e un LIBRO DE CONTOS para ler aos alumnos/as no que aparecen contos populares europeos e brasileiros. Da posta en práctica encargárase a profesora de apoio coa colaboración da titora de cada grupo.

INICIO DAS SESIÓNS

.O día que decidimos empezar, aparece a mascota na aula e proponlles xogar a pensar; no momento en que aceptan xa se desenvolve a primeira sesión, que consiste en buscar entre todos un nome.

.Igual que noutros xogos establecemos unhas regras ou normas para xogar a pensar. O xeito de establecelas varía en función da idade do grupo. Normas:

.Sentarémonos en círculo.

.Cando queiras falar, levanta a man.

.Escoita aos demais con atención.

.Pensa o que vas dicir antes de falar.

.O resto vanse consensuando a medida que van sendo necesarias. Según van xurdindo, ímolas recollendo nun cartel para lembralas sempre ao inicio das sesións e deste xeito ílas asumindo pouco a pouco.

Ademais de establecer unhas normas, tamén tratamos de crear un ambiente especial que nos axude a prepararnos para empezar: decidimos onde nos queremos sentar e como; a mascota anuncia que día vai vir e en qué momento, e incluso pode establecer un sinal para que todos e todas saibamos que chegou: facer soar unha campáña, apagar as luces...

HORARIO: Faremos unha sesión semanal. A duración da sesión será 25 minutos.

TRABALLO COOPERATIVO:

A única maneira de atender xuntos nunha mesma aula a alumnos diferentes, tal como esixe a opción por unha escola inclusiva, é introducir nela unha estrutura de aprendizaxe cooperativa, en detrimento dunha estrutura individualista ou competitiva.

A partir da definición de aprendizaxe cooperativa de Johnson, Johnson e Holubec, (1999) e tendo en conta as achegas de Spencer Kagan (1999) a aprendizaxe cooperativa é o uso didáctico de equipos reducidos de alumnos, xeralmente de composición heteroxénea en rendemento e capacidade, aínda que ocasionalmente poden ser máis homoxéneos, utilizando unha estrutura da actividade tal que asegure ao máximo a participación equitativa (para que todos os membros do equipo teñan as mesmas oportunidades de participar) e potencie ao máximo a interacción simultánea entre eles, coa finalidade de que todos os membros dun equipo aprendan os contidos propostos, cada un ata o máximo das súas posibilidades e aprendan, ademais, a traballar en equipo.

Xeralmente os equipos de aprendizaxe cooperativa están formados por catro alumnos, máximo cinco. A composición dos equipos debe de ser heteroxénea (en xénero, etnia, intereses, capacidades, motivación, rendemento, autonomía...).

En certo xeito, cada equipo debe reproducir as características de todo o grupo clase. Antes de introducir a aprendizaxe cooperativa, deberemos preparar minimamente ao grupo, e ir creando, aos poucos, un clima favorable á cooperación, a axuda mutua, a solidariedade... Trátase de incrementar, paulatinamente, a conciencia de grupo, no sentido de que entre todos conforman unha pequena comunidade de aprendizaxe. Trátase,

en definitiva, de programar unha serie de dinámicas de grupo.

Algunhas dinámicas de grupo para favorecer a interrelación, o coñecemento mutuo e a distensión dentro do grupo que traballaremos en 6º de educación infantil son: A tea de araña, A maleta, Quebracabezas de adiviñas,...

Estruturas cooperativas básicas. Denominámolas así porque trátase de estruturas que se poden utilizar para distintas finalidades nos diferentes momentos ou secuencias do proxecto. As estruturas que máis utilizamos en educación infantil son: folio xiratorio e lapis ao centro.

Por último, cada equipo terá unha carpeta cun plan de equipo no que rexistrará os seguimentos e a avaliación do que fixeron.

ORGANIZACIÓN DO ESPAZO:

As nosas aulas, dende hai anos, están organizadas en RECANTOS, respondendo deste xeito as necesidades do alumnado (autonomía, socialización, fisiolóxicas, xogo, movemento, afectividade, expresión, experimentación, descubrimento, etc.).

A distribución do espazo e a organización de mobiliario e materiais fíxose en base aos seguintes CRITERIOS:

Debe favorecer situacións de interrelación diferentes: gran grupo, pequeno grupo, actividade individual, grupo de nenos/as e adultos.

Debe permitir ao alumnado desprazarse con facilidade, sen caer na sobreprotección, favorecendo o desenvolvemento da súa autonomía.

O ambiente debe ser estimulante (diversos materiais) e ordenado (estética) e ofrecer distintas posibilidades de acción e de uso.

Todos os espazos deben ser sans e seguros, evitando riscos innecesarios.

Tendo en conta estes criterios, a aula de 6º de Educación Infantil, así como 4º e 5º, presentan unha disposición semellante, aínda que adaptada a cada espazo e a cada grupo; todas dispoñen das seguintes ZONAS:

Zona de acollida: situada na entrada da aula, dispón de perchas individuais (identificadas coa foto e o nome no nivel de 4 anos), onde cada neno/a deixa o seu abrigo, mochila e mandilón; así como dunha caixa para depositar o libro emprestado e lido na casa. É un espazo despexado onde a mestra acolle ao alumnado cando chega á aula, ten intercambios informais coas familias o se organiza o grupo á hora de saír; desempeña unha función importante xa que permite manter unha orde nas entradas e saídas e fomenta a autonomía persoal.

Recanto da biblioteca: onde se atopan os libros (de imaxes, contos, de consulta,) organizados en andeis, letras e pizarra magnética, letras móbiles para compoñer palabras, puzzles de letras, fotos, ordenadores infantís,; materiais esenciais para o desenvolvemento da linguaxe, para realizar actividades relacionadas coa lectura e a escritura e para

iniciar o desenvolvemento da competencia dixital.

-Recanto da lóxica matemática ou dos puzzles: onde se ubican os puzzles, encaixes, ensartables, xogos de mesa, números, instrumentos de medida, bloques lóxicos, regletas, e demais materiais que inviten á manipulación, recoñecemento de atributos e propiedades dos obxectos, clasificación, resolución de problemas...

-Recanto da plástica: dotado de diversos materiais para pintar (pinceis, esponxas, pinturas, ceras, rotuladores,...), para modelar (plastilina, moldes, rodetes,...), para facer colaxe (anacos de tea, papeis de distintas cores e texturas, pegatinas,...). As actividades que se desenvolven neste recanto van dirixidas a fomentar a creatividade e a imaxinación, aínda que se alternan con outras propostas e dirixidas pola mestra.

-Recanto da casiña ou xogo simbólico: concíbese como un espazo para o xogo simbólico, de representación de papeis de adultos, e nel podemos atopar cociña, cacharriños, bonecos cos seus complementos, banco de carpinteiro, perruquería, tenda e demais materiais que fomenten o intercambio de relacións persoais, a igualdade, o respecto

cara aos demais, etc. Algúns destes materiais permanecen fixos durante todo o curso e outros íranse alternando.

-Recanto das construcións: con diferentes xogos de construción (de plástico, de madeira, de encaixar, de apilar,...), animais de plástico, coches, garaxe, etc. É un espazo relativamente amplo e despexado, xa que se utiliza tamén como zona para a ASEMBLEA diaria ou reunión en gran grupo; nel podemos atopar bancos suecos para que se sente o

alumnado, paneis para as rutinas diarias, encerado, carteis, etc.

Estes son os espazos fixos e permanentes ao longo de todo o curso, en cada aula, e dependendo das necesidades ou da época do ano, pódense organizar outros variables coma o da natureza, o do proxecto que se está a desenvolver en cada momento, etc

Cada un destes recantos dispón do mobiliario necesario (andeis) para albergar o material que se atopa nel; dito mobiliario está colocado perpendicularmente á parede co obxectivo de conseguir unha separación física consistente entre uns recantos e outros, imitando as distintas estancias dun fogar. Deste xeito cada grupo de 4 nenos/as pode desenvolver actividades e xogos diferentes, de xeito simultáneo, sen interferir nas actividades e xogos dos demais; á vez que se propicia unha certa intimidade e complicidade, favorecedora das relacións interpersoais entre o alumnado, e entre este e o profesorado. En cada un deles dispoñemos dunha mesa ou mesas de traballo e cadeiras suficientes para sentar aos que elixiron ese recanto e a mestra; esta mesa faise imprescindible á hora da merenda, para xogar con algúns materiais e para realizar actividades en papel tanto a nivel individual coma en pequeno grupo.

Tamén se habilitará en cada un destes espazos unha zona para a exposición ou secado de traballos (corda con pinzas).

Con respecto as demais dependencias do centro que tamén son do noso uso, serán tratadas no apartado de materiais e recursos.

ORGANIZACIÓN DO TEMPO:

O tempo é un instrumento importante na acción educativa, polo que a súa distribución terá que ser intencional. A organización do tempo deberá responder as seguintes

características:

a) Flexibilidade: que nos permita adecualo ás características das distintas tarefas o aos ritmos individuais do alumnado. Esta flexibilidade deberá estenderse ademais aos intereses e acontecementos que xurdan no día a día, contemplando a posibilidade de aproveitar situacións e momentos nos que a distribución do tempo non sexa un impedimento para xogar, coñecer, explorar ou sacar conclusións xunto co adulto ou cos compañeiros/as.

b) Tempo para a interrelación: é moi importante propiciar a relación e comunicación entre todos os membros da escola, por lo que será preciso buscar momentos para elo: nas entradas pola mañá, nos tempos que compartimos os mesmos espazos, en visitas de pequenos grupos a outras clases, en distintas festas,...

c) Ritmos diarios: coas rutinas diarias, ofrecemos ao alumnado de curta idade, una forma específica de entender o tempo. Axúdalles a concibir o tempo como una secuencia predicible de acontecementos, aportándolles seguridade e estabilidade. Na rutina diaria é necesario que teña cabida a satisfacción de necesidades (alimentación, hixiene, repouso), as actividades específicas (dirixidas, libres, lúdicas, de atención...) e as rutinas como momentos de reflexión e aprendizaxe (encargados, pasar lista, calendario, tempo atmosférico, elección de recanto,...).

Aínda que a distribución horaria da aula vai a estar condicionada polo horario dos especialistas (Relixión, Educación Física, Música e Lingua Inglesa), á hora de organizar os tempos restantes, cada titora deberá buscar o equilibrio entre os definidos por ela mesma (assembleas, conversas, lecturas,...) e outros onde os nenos e nenas poidan organizar

libremente a súa actividade a partir de ritmos e necesidades persoais; xa que toda a estancia na escola é tempo educativo, pois precisa da presenza e apoio do adulto, tanto dentro da aula como no patio, tanto en momentos de actividade libre como en momentos de actividade dirixida.

-Asemblea: cunha duración aproximada de 45 minutos, tempo no que se desenvolven as rutinas, as conversas sobre o traballo que se está a desenvolver, as actividades de observación, manipulación ou reflexión previas ao traballo individual ou en pequeno grupo,...

-Traballo e xogo nos recantos: tamén cunha duración aproximada de 45 minutos, xa que hai recantos (biblioteca, plástica ou lóxica) nos que o tempo se distribúe entre algunha actividade dirixida e outras de libre elección. Nos recantos unicamente de xogo (casiña e construcións) o alumnado precisa de tempo para organizarse no xogo, xogar e recoller todo o material. Cada neno/a elixirá un recanto diferente cada día, de xeito que pase por todos ao cabo da semana.

-Aseo e merenda: neste momento as tres aulas contan con baño dentro, cando remata o tempo dos recantos comeza o momento (45 minutos aprox.) de traballar hábitos de hixiene e alimentación: todo o alumnado pasa polo baño para satisfacer as súas necesidades, lavar as mans antes de sentar a merendar.

-Recreo: é o momento do xogo libre no patio; os días que vai mal tempo acudimos ao patio cuberto e a súa duración é de 25 minutos. Nos días en que vai bo tempo, acudimos ao parque infantil e a duración pode prolongarse cun xogo dirixido coa

finalidade de dispoñer dun tempo para ir iniciando ao alumnado no manexo dos xogos populares con que conta a Ludoteca.

En 6º de infantil hai o seguinte horario: entrada 9:00, saída 13:55 h.

INTERRELACIÓN FAMILIA-ESCOLA

Partimos da base de que, nestas idades, a educación dos rapaces debe ser unha tarefa compartida por pais e docentes, polo que se fai imprescindible unha actuación conxunta en busca dunha mínima coherencia de mensaxes e modelos que os nenos/as reciban de ambos medios (fogar e escola). Tamén debemos ter moi presente a importancia que teñen, para o seu desenvolvemento, os primeiros vínculos afectivos que establezamos, tanto con eles coma cos seus medios familiares.

Consideramos que, dende a nosa labor como docentes de E. Infantil, debemos facer un esforzo por conseguir un grao aceptable de implicación e participación das familias na vida escolar que posibilite, desde unha actitude de respecto e apoio, acadar o clima de confianza necesario para o correcto desenvolvemento do proceso de adaptación á escola e

para manter unha relación continua e unha actuación conxunta ao longo de toda a etapa.

Ademais de ser promotoras de confianza, faise imprescindible que preveamos e garanticemos os medios suficientes de relación, información e comunicación coas familias. As ocasións nas que traballaremos a relación familia-escola e que nos van servir de canles de comunicación son as seguintes:

-Reunións de nivel ou de titoría: realízaas cada titor/a co grupo de pais/nais do seu nivel; convocaranse dúas ou tres ao longo de cada curso académico. A primeira terá lugar a principios de setembro, antes do inicio das actividades lectivas, nela expóranse as normas de funcionamento, merendas, organización e enfoque do novo curso.

Sempre que sexa necesario, convocarase unha segunda reunión polo medio do curso para facer un seguimento da marcha do grupo. A finais de maio ou principios de xuño, terá lugar a última reunión de nivel, nela farase balance do curso, comentarase coas familias todo o relacionado coa saída de fin de curso e daranse unhas orientacións de cara

ás vacacións estivais.

-Reunións propostas a partir de actividades que plantexa o titor/a, o ciclo (proxecto de traballo, saída do grupo, solicitude de colaboración,...) ou o Centro (celebración de conmemoracións ou festas nas que participen os pais/nais).

-Relacións espontáneas: son aquelas que se establecen ás entradas e saídas, para comentar aspectos moi concretos e sen planificación previa.

-Entrevistas por un motivo concreto: poden ser solicitadas polos pais/nais ou polo titor/a; normalmente planifícanse no tempo de titoría (martes de 16:00 a 17:00), pero poden darse en calquera outro momento. Teñen como finalidade o intercambio de información por ámbalas dúas partes: por parte do docente á familia, para informalos da actitude do neno/a con respecto ás actividades que se realizan na aula, as súas relacións, dos problemas que xurdan, etc.; por parte da familia ao titor/a, sobre o desenvolvemento evolutivo e emocional do neno, da súa actitude na casa, se hai

algunha necesidade especial que debe atenderse...

-Comunicacións a través de Abalar ou correo electrónico: é unha nova canle de comunicación coa familia que serve para: xustificar faltas, avisos, comunicacións do centro..

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Elementos naturais da contorna proporcionados polo parque do centro.
Material funxible: convencionais e non convencionais.
Material visual: carteis, láminas...
Material de xogo simbólico
Material artístico: pinturas, plastilina, teatro de sombras,...
Material de psicomotricidad: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns zancos, carrilanas...
Material non estruturado: xogos do museo(peóns, zancos, carrilanas, arrastramortos...), elementos naturais....
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador da aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet...
Comunidade educativa: alumnado, persoal docente e non docente, familias e calquera persoa que interfira na vida do centro(especialistas na materia)
Instrumentos musicais
Material de lóxica -matemática
Biblioteca de aula: :contos, libros ,peluches...
Biblioteca de centro: conto, titeres, teatro...

MATERIAIS:

Para a posta en práctica desta programación docente contaremos principalmente con materiais da vida cotiá e con material impreso elaborado pola titora, xa que fai tempo que no noso centro non se empregan as propostas das distintas editoriais de xeito sistemático.

En definitiva, tratamos de utilizar o maior nº posible de elementos do medio natural e sociocultural que contribúan a crear un ambiente significativo, ademais de espertar o interese por explorar e experimentar, e de axudar a comprender como funciona a realidade na que viven inmersos.

RECURSOS AMBIENTAIS:

O colexio conta cun Museo do Xogo Popular, froito dun Programa Europeo que tiña como finalidade a recuperación do xogo popular, e que proporcionou unha nova e fermosa identidade ao noso centro. Atópase ubicado no corredor da planta baixa, xunto coas tres aulas de E. Infantil e outras dependencias do centro.

Consideramos que, nesta etapa, o xogo é fundamental e imprescindible para a

aprendizaxe e socialización dos rapaces. Tanto o museo, cos seus carteis, xogos, brinquedos, como a Ludoteca, con xogos tradicionais dos que o alumnado pode desfrutar nos recreos, en actividades organizadas, son dous recursos moi valiosos, xa que propician o desenvolvemento de diversas COMPETENCIAS clave.

O centro tamén conta con outras dependencias e recursos que son de uso habitual do alumnado de Ed. Infantil e ás que acudimos con regularidade:

Salón de usos múltiples: sérvenos como ximnasio nos días fríos e chuviosos do inverno, e como lugar de representación de actividades de todos os niveis (festas, conmemoracións, ...), xa que está dotado de escenario.

Biblioteca do centro: dende que nos concederon o Plan de mellora de Bibliotecas escolares, todo o alumnado desta etapa acude semanalmente, por grupos e acompañado da profesora de apoio, para facer o empréstimo e levar á casa libros de imaxes, contos, poesía, informativos que se atopan clasificados e etiquetados por cores segundo o tipo de libro e segundo a idade á que van dirixidos. Neste espazo tamén se levan a cabo as actividades de formación de usuarios da biblioteca.

Aula de música: dotada de equipos musicais e instrumentos, é onde reciben a clase semanal de educación musical.

FÓRA DO EDIFICIO, contamos cos seguintes espazos exteriores aos que acude o alumnado:

Polideportivo: utilizado como ximnasio cando vai bo tempo; é un espazo moi grande, dotado de gradas, aseos, almacén de material. A el tamén acudimos o día da Festa do Deporte (fin de curso) para ver algún partido, a entrega de premios, etc.

Patio cuberto: situado á esquerda da entrada principal; non é moi grande pero suficiente para que o alumnado de Infantil desfrute do recreo cando vai mal tempo. Dado que é un espazo baleiro- No tempo de recreo dotámolo de arrastres, carros, carretillas, motos, ... Tamén contamos con xogos de construción (pezas grandes) e o xogo da oca para fomentar o desenvolvemento de xogos máis tranquilos nun espazo a distinto nivel.

- Parque infantil: situado entre o edificio principal e o pavillón; conta cunha zona de xogos infantís con chan de caucho, zona de cemento e zona de céspede e árbores. Acudimos a el durante o recreo nos días de bo tempo; aquí teñen a posibilidade de combinar as actividades movidas con outras máis tranquilas de observación, manipulación e experimentación da natureza (plantas, animais, terra, sol, ...)

Estamos convencidas de que estes espazos favorecen o proceso de aprendizaxe en aspectos como: o desenvolvemento do xogo espontáneo e psicomotor, o establecemento de relacións co grupo de iguais e cos nenos e nenas de outros niveis, a comunicación con outros rapaces e rapazas e con adultos distintos da titora.

-Recursos humanos:

Ademais das tres profesoras titoras e da profesora de apoio, no segundo ciclo de E. Infantil tamén desempeñan a súa labor docente o seguinte PROFESORADO

ESPECIALISTA:

Profesora de Lingua inglesa: unha sesión semanal de 50 minutos en cada nivel.

Profesor de E. Musical: unha sesión semanal de 50 minutos en cada nivel.

Profesor de E. Física: unha sesión semanal de 50 minutos en cada nivel.

Profesora de Relixión Católica: unha sesión semanal de 50 minutos en cada nivel.

Profesora de Relixión Evanxélica: unha sesión semanal de 50 minutos en cada nivel.

Sempre que as necesidades educativas do alumnado o requiran, as profesoras titoras contan en todo momento coa colaboración do DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN que, no noso centro, está constituído por:

Unha Orientadora a media xornada.

Unha profesora de Pedagogía Terapéutica a tempo completo no centro e unha mestra de PT provisional de atención preferente.

Unha profesora de Audición e Linguaxe provisional e a tempo completo.

Este curso contamos con unha coidadora a tempo completo, unha coidadora a media xornada e outra que ven dúas horas o xoves.

Nesta aula hai unha nena con autismo que flexibilizou.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Partindo do estipulado na Orde do 30 de maio de 2023, pola que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia e se regula a avaliación nesta etapa educativa, concebimos a avaliación do proceso de ensino e aprendizaxe como un procedemento global, xa que estará referido ao conxunto das capacidades expresadas nos obxectivos; sistemático, é dicir, tendente a facer desaparecer improvisacións e concretar as fontes de información e instrumentos de observación; continuo, ou sexa, que se emprega a diario como elemento inseparable do proceso educativo, que posibilita a recollida de datos e a posterior análise destes, con vistas a adecuar os distintos elementos do proceso; e formativo, en tanto que supón a revisión de todas as variables do proceso, coa finalidade de mellorar os resultados da intervención educativa a través da análise e valoración das aprendizaxes e do desenvolvemento do alumnado.

A AVALIACIÓN INICIAL ou análise da situación de partida é a recollida de información sobre o momento concreto en que se atopa cada neno e nena cando chega ao centro, en todos os aspectos posibles (evolutivos, de aprendizaxe, sociais...). Esta avaliación realizáremola a través de:

- .ENTREVISTA INICIAL: pretendemos con ela recoller a información de forma clara e precisa sobre aspectos, como a historia persoal e a vida cotiá: desenvolvemento motor e da linguaxe, datos sanitarios, hábitos, preferencias, costumes, relacións..., é dicir, todos aqueles datos consignados pola familia, que nos axuden a avaliar as características do alumnado co que imos traballar, así como, as súas experiencias anteriores á escolarización.

- .OBSERVACIÓN DIRECTA: é a realizada pola profesora titora, dende que o neno e nena chega ao centro e durante todo o seu período de adaptación. É de gran valor, pois observamos por nós mesmas como se manifesta cada neno e nena, como se relaciona cos adultos, cos iguais, cos obxectos, cos espazos, que estratexias ten para a súa adaptación, as situacións que lle resultan problemáticas, os seus coñecementos previos.

Todos os datos desta avaliación inicial recollerémolos nun REXISTRO, co fin de poder consultalo sempre que sexa preciso e usalo como referencia para a introdución da avaliación inicial en XADE.

Ademais desta avaliación inicial, tamén se levará a cabo unha avaliación continua e formativa e unha avaliación final do alumnado.

Tal e como se recolle na Orde do 30 de maio de 2023 pola que se regula a avaliación na educación infantil, o equipo docente do grupo realizará unha sesión de avaliación inicial para analizar os datos e a información obtida durante as primeiras sesións lectivas do curso académico, así como outra información relevante de que se dispoña, coa finalidade de adecuar as ensinanzas de cada área ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe. Nesta sesión adoptaranse, de forma coordinada, aquelas medidas de apoio e reforzo que se consideren oportunas para cada alumna ou alumno, así como as relativas ao axuste do desenvolvemento do currículo.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación (sen dificultade, en proceso, con dificultade) de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede en esta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

O principio de individualización conleva o tratamento da diversidade. Tal e como aparece reflectido no P.E., a DIVERSIDADE no alumnado pode estar motivada por diferenzas psicofísicas ou por diferenzas culturais...

Consideramos que o carácter preventivo é básico nesta etapa infantil, tanto a detección precoz coma a posterior atención temperá, proporcionarán as respostas educativas precisas para o alumnado con neae, co obxecto de que alcance o máximo desenvolvemento persoal, intelectual, social e emocional que evitará, nalgúns casos, permanencias no ciclo na etapa de E. Primaria. É por esta razón que se fai imprescindible unha estreita colaboración entre os membros do departamento de orientación e a titora.

No caso de DIFERENZAS PSICOFÍSICAS, a intervención por parte da profesora titora concretarase nas seguintes medidas:

- Plantexamento de actividades abertas para que cada alumno/a as resolva segundo as súas propias capacidades (inferiores ou superiores á media), a súa evolución individual e o seu ritmo de traballo.

- Prestación, por parte da titora, dos apoios individuais que cada neno/a precise para realizar as actividades que se encomenden ao grupo no que está integrado/a e nas áreas pertinentes. Os momentos máis propicios para prestar estes apoios son: asembleas (animando á participación), nos recantos (aproveitando o contacto directo con cada un/unha) e nos xogos.

- Adaptación do nivel de esixencia ás posibilidades individuais de cada quen. Primará a valoración dos avances no proceso de aprendizaxe sobre a valoración dos resultados acadados.

Se estas actuacións por parte da profesora titora non fosen suficientes para atender as diferenzas psicofísicas, solicitarase a intervención do Departamento de Orientación, para que o Orientador valore cada caso e estableza as medidas que se consideren

necesarias para conseguir o desenvolvemento e a total integración dos escolares do centro. En función da valoración emitida polo Departamento de Orientación e, dependendo das necesidades educativas de cada neno/a, a profesora titora poderá contar coa colaboración da profesora especialista en Pedagogía.

Terapéutica que prestará apoio dentro da aula ou da profesora especialista en Audición e Linguaxe que desempeñará un traballo máis específico en sesións curtas fóra ou dentro da aula.

No caso de DIFERENZAS CULTURAIS, a titora do grupo no que se integren nenos/as procedentes doutras zonas fomentará:

.O desenvolvemento de diferentes proxectos de traballo nos que se tratará de abordar o coñecemento das culturas de procedencia, contando para elo coa colaboración das familias. Con esta actuación preténdese que o grupo se enriqueza e teña coñecemento de toda a diversidade en canto a costumes, linguas, crenzas.... que nel coexisten.

.O respecto por outras culturas de xeito que os seus membros (en minoría no grupo) sintan que están facendo aportacións moi importantes a toda a clase ao tempo que son respectados e acollidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X		
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X	
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos			X
ET.5 - Educación para o consumo responsable			X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos		X	

Observacións:

Tal e como se recolle no Decreto 150/2022, do 8 de setembro, polo que se establece o currículo de Educación Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia, é moi importante e ponse en valor que na etapa de Educación Infantil se traballen unha serie de elementos transversais.

Atenderase progresivamente ao desenvolvemento afectivo, á xestión emocional, ao movemento e aos hábitos de control corporal, ás manifestacións da comunicación e da linguaxe, e ás pautas elementais de convivencia e relación social, así como ao descubrimento da contorna e dos seres vivos que viven nela. Empregarase unha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas, educando en valores.

Así mesmo, incluíranse a educación para o consumo responsable e sustentable, fomentando uns hábitos saudables.

Ademais, favorecerase que os nenos e nenas adquiren autonomía persoal e elaboren unha imaxe de sí mesmos positiva, equilibrada, igualitaria e libre de estereotipos discriminatorios, incluíndo o coñecemento da diversidade familiar existente.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita ao centro de persoas relevantes e relacionadas coa a actividade ou proxecto a desenvolver.	No 1º trimestre nos visitará un escritor/a para celebrar o Día das Bibliotecas escolares. No 2º trimestre contaremos coa visita dun ou dunha deportista.	X	X	
Saída	No 1º trimestre visitaremos o Muíño de Pedroso, no que faremos actividades relacionadas co proxecto e co outono.	X		
Teatro	No 3º trimestre realizaremos unha saída á Afundación para disfrutar dunha obra de teatro.			X
Saída de campo	No 2º trimestre visitaremos un Museo da contorna.	X		
Saída fin de curso	No 3º trimestre realizaremos unha visita das tres aulas de Educación Infantil a unha granxa.			X
Conmemoracións e festas	Ao longo do curso participaremos en distintas celebracións: Día das Bibliotecas escolares, Magosto, Samaín, Día do Peón, Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas, Día do Deporte,...	X	X	X

Observacións:

No 1º trimestre visitaremos unha granxa-escola Muíño de Pedroso, na que faremos actividades relacionadas co proxecto e co outono.

No 2º trimestre, realizaremos aquelas saídas que vaian xurdindo en función do proxecto.

No 3º trimestre, participamos nunha saída conxunta as tres clases de EI do centro.

Ao longo dos tres trimestres participaremos en todas as conmemoracións propostas, polo equipo de Biblioteca, equipo de Dinamización da LG, polo Claustro, ANPA...

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Outros
Deseño das actividades adecuadas ao alumno
Elementos curriculares presentes nas actividades
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Utilízase diversidade de materiais para acceder a información, para expresarse e para fomentar a motivación
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades
Temporalización de actividades adecuadas
Empréganse diversos recursos didácticos
Existe coordinación co equipo docente
A Avaliación do alumno/a utilízase para modificar o proceso de ensinanza-aprendizaxe
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades
Individualización do proceso segundo as características de cada alumno/a

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación valorarase a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente. Haberá un seguimento ao rematar o trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15024938	CEIP de Esteiro	Ferrol	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Relixión Católica	6º Inf.	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	15

1. Introducción

Revisaremos a programación trimestralmente. Como instrumento de avaliación empregaremos un cadro no que se reflicten diferentes aspectos:

- Motivación inicial do alumnado e durante todo o proceso.
- Presentación dos contenidos.
- Recursos e organización.
- Clima da aula.
- Seguimento/control de ensino/aprendizaxe.
- Diversidade.

Como propostas de mellora destacamos a optimización dos tempos nas sesións. A estrutura física do colexio (ten catro andares) dificulta os desprazamentos do alumnado de infantil, especialmente en 3 anos e reduce de xeito significativo a duración das sesións.

.-Programar as tarefas e actividades das unidades didácticas tendo máis en conta as pausas lectivas para coordinar as clases das dúas liñas deste nivel.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir, experimentar e expresar a identidade persoal a través do coñecemento do seu corpo e o desenvolvemento das súas capacidades afectivas e calidades, mediante o achegamento a figuras bíblicas e persoas significativas, para adquirir autonomía nas súas actividades cotiás e hábitos básicos de relación.	1			1	1			
OBX2 - Recoñecer, experimentar e apreciar as relacións persoais e coa contorna, desenvolvendo habilidades sociais e actitudes de respecto, a través de escóitaa e comprensión de narracións bíblicas, para promover valores da vida en comunidade e contribuír así á fraternidade humana.					1	1		
OBX3 - Observar, aceptar e gozar a diversidade persoal e social descubrindo nas súas contornas próximas situacións nas que poida cooperar no coidado da casa común, desde o recoñecemento dos valores da mensaxe e os feitos de Xesús de Nazaret, para xerar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia.						1	1	
OBX4 - Explorar e admirar diferentes contornas naturais, sociais, culturais e artísticas gozando das súas manifestacións máis significativas e descubrindo os seus valores cristiáns, para desenvolver creatividade, sensibilidade estética e sentido de pertenza.							1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Descubrir, manifestar e xerar gusto por cultivar a súa interioridade, explorando pensamentos, emocións, sentimentos e vivencias, admirando diferentes expresións da tradición xudeocristiana e outras tradicións relixiosas, para crecer coa liberdade e seguridade necesarias que posibiliten o desenvolvemento da dimensión espiritual e as bases do propio sistema de valores e crenzas.	1					1		
OBX6 - Coñecer e apreciar a figura de Xesús de Nazaret e da comunidade eclesial, a través de relatos bíblicos e manifestacións relixiosas da contorna, para recoñecer o específico da tradición cristiá nun contexto social de pluralidade relixiosa.	1							1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que bonito é o mundo		6	X		
2	Xesús nace nos nosos corazóns		8	X		
3	Xesús quere-me e cóidame		5		X	
4	Chega a Semana Santa		6		X	
5	A Virxe María e as tradicións		5			X
6	A comunidade dos cristiáns		5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que bonito é o mundo	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Adquirir autonomía no coidado do seu corpo e na realización das súas actividades cotiás, atendendo ás indicacións establecidas en común para a aula.	É autónomo para facer algunha atcividades cotiás básicas.	TI
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produtos artísiticos.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O coidado e o respecto do corpo e da natureza na visión cristiá. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Admiración e coidado da natureza como creación de Deus e casa común. - A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.

UD	Título da UD	Duración
2	Xesús nace nos nosos corazóns	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Coñece algunhas actitudes cristiáns de relación na familia e na escola	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
3	Xesús quéreme e cóidame	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Recoñece situacións nas que usar as palabras grazas e por favor	TI
CA1.6 - Xeneralizar actitudes de respecto e mediación para xerar vínculos significativos de amizade e afecto, escoitando con atención relatos bíblicos nos que se considere a importancia da	Amosa interese pola materia e respecta os momentos de xogo, e de narracións	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Recoñece actitudes pacíficas baseadas nalgún relato bíblico.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa ledicia pola celebración do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - A igualdade e dignidade de todos os seres humanos á luz do Evanxeo. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Actitudes de amabilidade, acollida e gratitude como expresión de respecto aos demais. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade.

Contidos

- Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados.
- Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.

UD	Título da UD	Duración
4	Chega a Semana Santa	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Amosa afecto polos seus compañeiros e a súa familia e pide axuda cando a precisa	TI
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacemento de Xesús	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta ás diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación.
- Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A oración de Xesús. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
5	A Virxe María e as tradicións	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	É quen de contar algunha experiencia propia relacionada coa Igrexa (bautizo, eucaristía, Nadal...)	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Calidades e talentos persoais propostos en figuras bíblicas e outras biografías significativas. - Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Identidade cristiá e contorna social.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - A figura da Virxe María.

UD	Título da UD	Duración
6	A comunidade dos cristiáns	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	É de quen de escoitar e agradecer nas súas relacións sociais.	TI
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas (pintura, escultura e arquitectura...)	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Coñece algunha canción ou oración das aprendidas	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoas con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Recoñece imaxes de algúns elementos relixiosos propios do cristianismo	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa ledicia pola celebración do nacemento de Xesús	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta as diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais.

Contidos

- Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá.
- Valoración dun clima de convivencia harmónico, inclusivo e pacífico construído entre todos: o diálogo e a empatía.
- A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus.
- A vida cristiá en comunidade.
- Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.
- Identidade cristiá e contorna social.
- As oracións e prácticas cristiás máis comúns na contorna social.
- A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- A riqueza da interculturalidade como oportunidade de desenvolvemento persoal e social.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía para a materia de relixión católica fundaméntase na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, en experiencias de aprendizaxe significativo e emocionalmente positivas, no coidado do desenvolvemento afectivo e cognitivo dos alumnos e alumnas, no aprendizaxe individualizado e cooperativo, na relación dos aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, ao emprendemento e á aplicación dos saberes.

Para a atención personalizada, na aula utilizamos dinámicas de educación emocional e comunicación empática. O método de traballo pode ser individual ou cooperativo, en grupo pequeno ou con todo o grupo-clase: realizaranse tarefas que promovan a colaboración, non a competitividade, e aplicaranse técnicas de traballo formal e non formal. Aplicaremos os principios do DUA (Deseño Universal de Aprendizaxe) proporcionando varios xeitos de implicación, múltiples formas de representación da información e múltiples formas de acción e expresión do aprendizaxe. Trátase de que todo o alumnado teña oportunidade de aprender.

A nivel máis concreto usaremos situacións de aprendizaxe que recrean na aula situacións significativas e cotiás do entorno persoal, familiar, social e cultural dos nenos e nenas e que se refiren ás súas necesidades e intereses.

A complexidade dos retos e problemas que presentan estas situacións serán axeitados ao desenvolvemento do alumnado. As actividades que se programen terán que provocar o diálogo, o pensamento creativo e autónomo, o bó trato, a convivencia e o respecto á diferenza.

Outra metodoloxía fundamental nesta etapa é o xogo. Utilizaranse xogos que traballen e desenvolvan a atención, memoria, imaxinación, creatividade, comunicación e a expresión en diferentes linguaxes.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Biblia infantil
Materiais funxibles para produccions artísticas (ceras de cores, lápices, témperas, papeis de cores, rotuladores...)
Monicreques
Paracaídas
Mandalas
Materiais audiovisuais
Murais
Imaxes de cadros, esculturas ou edificios relacionados co cristianismo.

Os materiais para produccions artísticas, os xogos e outros elementos lúdicos usaranse para provocar a resposta creativa do alumnado perante as situacións de aprendizaxe propostas, para facilitar a autoexploración interior, o recoñecemento de distintas emocións e como canalizalas e a relación entre as actividades cooperativas e o grao de satisfacción persoal.

Os materiais audiovisuais que se utilizan son curtametraxes, contos ou fábulas, vídeos ou audicións de rutinas de interiorización guiadas.

Os monicreques representan a personaxes bíblicos para contar as narracións das que son protagonistas, ou personaxes dos contos que se usan cunha finalidade pedagóxica.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Facer unha avaliación inicial permítenos apreciar os coñecementos previos do alumnado para realizar as adaptacións oportunas e necesarias e poder partir dos seus coñecementos previos á hora de levar a cabo o desenvolvemento das diferentes secuencias didácticas e actividades

Neste nivel usaremos unha rutina de pensamento visual coa finalidade de explorar o grao de coñecemento sobre os personaxes bíblicos e diferentes elemento relixiosos.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

A avaliación en Educación Infantil será global, continua e formativa e levarase a cabo de xeito sistemático. Os criterios na Educación infantil pretenden ser para o profesor algúns indicadores na avaliación continua e observación do alumnado co fin de reconducir o seu propio aprendizaxe. O criterio esencial é coñecer ao neno ou nena e axudarlle no seu crecemento.

Farase a partir da análise das producións do alumnado, as escalas de valoración ou cotexo, e a observación directa e sistemática, observando as condutas e os comportamentos dos nenos e nenas, as relacións que establecen cos seus iguais e os procesos de ensino e aprendizaxe.

Como en todas as áreas de Ed. Infantil, na avaliación valórase sobre todo o progreso e o grao de consecución dos obxectivos, así como o interese do alumnado.

Criterios de recuperación:

En calquera clase de educación infantil hai alumnos e alumnas con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación.

A diversidade de actividades, materiais e estratexias utilizados posibilita que todo o alumnado poida atopar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio. O obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e acade o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención educativa á diversidade é o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.

Ten como finalidade favorecer ao desenvolvemento persoal e social de cada un dos alumnos e alumnas e o seu potencial de aprendizaxe facilitándolles a adquisición das competencias e a consecución dos obxectivos xerais previstos.

Ríxese polos principios de normalización e inclusión, equidade e igualdade de oportunidades e non discriminación, flexibilidade e accesibilidade; interculturalidade e promoción de convivencia.

- O primeiro paso será identificar o tipo de dificultades que ten un alumno ou alumna xa que poden deberse a dificultades

específicas, problemas emotivo - relacionais e/ou de conduta, altas capacidades intelectuais ou condicións persoais ou de historia escolar moi desfavorable.

- Porase especial coidado en formar grupos heteroxéneos no traballo colaborativo que favorezan a inclusión de todo o alumnado.

- Favorecer a aprendizaxe con materiais manipulativos que poidan facilitar o desenvolvemento dos alumnos e alumnas.

- Fomentar a mellora do autoconceito e a autoestima, aprendendo a reflexionar sobre si mesmos.

- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.

-Reforzar os logros, por pequenos que sexan, para motivar os/as alumnos/as nas aprendizaxes.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Educación para a paz		X	X			
ET.2 - Educación para a igualdade de xénero	X		X		X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.3 - Educación para a saúde	X		X			
ET.4 - Educación para a sustentabilidade e a ecoloxía	X					
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X					X
ET.6 - Educación para a solidariedade	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
A nosa pequena creación	Visitaremos a horta escolar alomenos tres veces durante o curso, unha cando as prantas están recién prantadas , outra cando empezan a medrar e outra cando xa son visibles os produtos cultivados.			
A foto solidaria	Faremos fotos en distintos espazos do colexio que logo se exporán como aportación aos proxectos solidarios que se fagan no colexio.			
Día da Paz	O alumnado deste nivel participará nas actividades propostas dende a biblioteca escolar ou dende oo equipo de aextraescolares para festexar o día 30 de xaneiro.			
Día das familias acolledoras	Oa das familias acolledoras (31 de maio) participaremos nun contacontos sobre esta medida de protección do menor.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Realizo a miña programación de aula de forma coherente e meditada.
Creo materiais didácticos para apoiar o aprendizaxe.
Aplico diversas metodoloxías para promover o aprendizaxe activo.
Realizo actividades baseadas no aprendizaxe cooperativo.
Adapto as actividades a diversidade da aula.
Potencio a participación dos alumnos na aula.
Vínculo o aprendizaxe ca vida real.
Emprego técnicas e instrumentos de avaliación variados que orienten o alumnado para o seu desenvolvemento.

Utilizo a avaliación para favorecer a aprendizaxe.

Fomento a autoavaliación e a coavaliación.

Reflexiono sobre o meu exercicio docente establecendo puntos febles e fortes.

Realizo formación para mellorar como profesional máis alá da que me proporciona e suxire o centro.

Descrición:

A avaliación é un elemento esencial no proceso de ensinanza-aprendizaxe e debe aplicarse tanto na aprendizaxe dos alumnos coma na revisión da práctica docente. Recoller sistemáticamente información relevante sobre a nosa práctica docente permítenos reaxustar a intervención educativa de acordo coas aprendizaxes reais do alumnado. A finalidade non é outra que mellorar o proceso de aprendizaxe de cada alumno, o funcionamento do grupo clase, a nosa propia práctica e o funcionamento do centro escolar.

Utilizaremos como ferramenta de autoavaliación docente unha lista de control de diferentes ítems Esta lista pretende ser unha guía para revisar a nosa actividade docente e poder crear a partir das nosas repostas novas liñas de mellora cara o próximo curso. Para cumprimentar esta lista de control debemos marcar a casilla na que nos atopamos en relación o ítem exposto. Para iso dispoñemos de catro niveis de frecuencia: Nivel 1: pouco. Nivel 2: ás veces. Nivel 3: frecuentemente. Nivel 4: sempre.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Revisaremos a programación trimestralmente. Como instrumento de avaliación empregaremos un cadro no que se reflicten diferentes aspectos:

- Motivación inicial do alumnado e durante todo o proceso.
- Presentación dos contenidos.
- Recursos e organización.
- Clima da aula.
- Seguimento/control de ensino/aprendizaxe.
- Diversidade.

Como propostas de mellora destacamos a optimización dos tempos nas sesións. A estrutura física do colexio (ten catro andares) dificulta os desprazamentos do alumnado de infantil, especialmente en 3 anos e reduce de xeito significativo a duración das sesións.

.-Programar as tarefas e actividades das unidades didácticas tendo máis en conta as pausas lectivas para coordinar as clases das dúas liñas deste nivel.

9. Outros apartados